

הפרט והקבוצה. הרהורי חג...

מאת: אירנה-אור קונובלוב

הביטו בתמונה.

תתחילו לקרוא.

היום חנוכה. נר ששי כבר.

חנוכה היא החג האהוב עליי ביותר, בגלל הרבה סיבות. ראשית, יש בחג הזה הרבה אור.....

אין קשר, נכון? לא נורא, תמשיכו לקרוא.

סבלנות....

היום חנוכה. נר ששי כבר.

חנוכה היא החג האהוב עליי ביותר, בגלל הרבה סיבות. יש בחג הזה הרבה אור, חמימות, קמפוזי תמימות, תחושת שובע. לאו דווקא שובע חומרי הנובע מסופגניות עסיסיות ומלביבות נוספות אלא שובע מנטלי כזה, תחושת מלאות, כמו לאחר חיבוק חזק. מעין תחושה שמישהו, כביכול, אסף לך את הנפש הביתה. אני לא יודעת איך להסביר את תחושת השובע המנטלית הזאת. אולי זה נובע מאירועי חנוכה המלאים באנשים, נשים, ילדות וטף, אולי זה שוב ה'חג שמח' הזה שיוצר שותפות גורל למשהו טוב שקרה לעם הזה, גם אם שיר המזמור 'מעוז צור' כבר משמיע תזק דמוי דום לב לאחר השורה הראשונה בפי הרוב, גם כאשר הביטוי 'נר של חנוכה היום' הוא השורה הבולטת ש'גוגל' מציע באפשרויות תוצאה, כשמקלידים את המילה 'נר'. באמת, מי זוכר איזה נר היום?... גם כשמסתבכים בפקקים, בשותפות גורל פחות מלבבת במציאות העכשווית, ומישהו כרגיל יחתוך מישהו בנתיב, והאחר יפלוט 'איזה אידיוט' בתיבול צפירה בלתי מעודנת, עדיין יהיה משהו מעט שונה בשבוע הזה של 'חג שמח'. ייתכן שהשובע המנטלי הזה נובע משבירת שגרה ברוב המוסדות, גם כשמדובר אך ורק בדיל 'קפה וסופגניה בפה' המוצע כנשנוש בוקר במקום 'קפה ומאפה' תורן של ימי שגרה אפורים. באשר אליי, אני עדיין סטודנטית מן המניין במכללה לחינוך גופני בוינגייט, וכן, גם השנה היכיתי לטקס הדלקת הנרות הרשמי כדי לזמר בקולי קולות 'הנרות הללו...' עם כולם, בלי קשר לתווים ולכישורי זמרה בולטים במיוחד. פשוט שיהיה ביחד עם כולם כזה... לא? היכיתי גם לסופגניות בגשר (הגשר שמחבר את המכללה לאזור הספרייה והקפיטריה שברחבי מכון וינגייט) שאגודת הסטודנטים מחלקת

בנדיבותה מדי שנה. הפעם לקחתי אחת, צנועה וחגיגית, לא יוצאת דופן במיוחד ולא מתובלת בשלל קישוטים מודרניים סטייל ריבת חלב וקרמל, אלא צופנת בה ריבה מתוקה ועטויה אבקת סוכר מתעופפת בכל נשיפה לא זהירה ובכל ביס לא מוקפד, וכמה חגיגית הייתה... כמה ידיים נשלחו אליה, ואני דליתי אותה במפיתי הלבנה מן הקרטון המסחרי המתרוקן בסחרור, ותוך שלוש נגיסות- בליסות כל היופי הזה כלא היה... אולי מכאן השובע? מי יודע... ובנימה רצינית יותר, אני חושבת שדווקא ציד החג הזה אחר סופגניה אהובה, מלאה חטא

תזונתי בלי שום ספק, בטעם המופלא מכל האחרים, כל אחד אחר האחת והיחידה שלו אבל כולם ביחד באותו המעמד, עשוי להיות הפתיח לשובע בנפש. אני משוכנעת שלאכול סופגניות לבד בחדר זה לא אותו דבר. על כן, גם בביתי הצנוע נערכה חגיגה לבבית עם החברים הקרובים, שהפתיעו בסופגניות 'רולדין' בשלל טעמים ובמערבולת של מצב רוח טוב וצחוק.

השנה, להבדיל מן השנתיים הקודמות, אני לא בבית ספר בחנוכה. ההתנסות בהוראה במסגרת התואר הגיעה אל קצה, והשנה אני מצויה במעין הפוגה, משלימה את חובותיי הסטודנטיליות באקדמיה וממתינה בסבלנות לתחילת הסטאז' בהוראה. לכן, נבצר ממני לחוות את חווית הסופגניות בכיתה, בחדר המורים, במסדרונות בית הספר, בפי תלמידים. ואני מתגעגעת לזה, בחיי, להווי הזה, לאווירת החג הבית-ספרית הזאת, ללכידות הזאת בחדר המורים, בבית הספר כולו. בשנה שעברה, בבית הספר שבו לימדתי כסטודנטית, היה המורה לתנ"ך נוהג לאסוף לפני כל חג את כל המורים סביב השולחן בהפסקה הגדולה ולקרוא משהו מן התורה, מהדת, שקשור לאותו חג. ואף על פי שאני לא נמנית בשורת המאמינים האדוקים, היה משהו מאד מאיר, מלכד וממלא ברגעים האלו. כך היה גם בחנוכה. היה קטע קריאה קצר, ואחר כך אכלנו סופגניות. אני חושבת שרק בשביל השפע הזה שווה להתחיל סטאז' בהוראה בהקדם האפשרי. שפע של סופגניות, כמובן...

על כן, אני מניחה שאפשר להצביע על הלכידות החברתית בחג שממלאת בפנים, בנפש, כמה פינות ריקות.

זאת ועוד, השנה סוף חודש כסלו העברי, הוא תקופת חג חנוכה, השתלב היטב עם שלהי חודש דצמבר הלועזי, וכך זכתה האנושות לחג מספר חגים יחדיו – חנוכה, חג המולד, ראש השנה לפי הלוח הנוצרי הקתולי והפרוטסטנטי. יש לציין שבשבעים קודם לכן בחודש זה חגגו בני העדה המוסלמית את חגם גם – יום הולדתו של הנביא מוחמד. האין זה מרגש להיווכח, שאנושות שלמה חוגגת יחד ובסמיכות במהלך חודש שלם למרות כל שוני האמונות, למרות המחלוקות המעכירות את שגרת היומיום? וגם אם אין כולנו חוגגים בפועל סביב אותו השולחן את אותו הדבר, עדיין כל אחד מאתנו נושא בלבו את אוירת החג השמח שלו, ובשל כך טוב לו, ואולי בגלל זה טוב ושבע לנו יחד, בראותנו זה את זה חוגגים ושמחים, מקרינים אור חגנו הפרטי מן הפנים אל החוץ.

זה האור שבחג שאני מדברת עליו. אור שקורן מעיני כל, שמציף את הנפש בתקווה לתמימות. וכך, ביום השישי של חג חנוכה היהודי, אני, אחת שמגדירה עצמה עתה חילונית לחלוטין, עם אמונות שלא מתיישרות עם שום קנה מידה דתי-פולחני, שואלת את עצמי, למה אנחנו צריכים חג בשביל להאיר את השגרה שלנו ככה. למה צריך חג רשמי כדי שגם פקק מאוס בכביש יהיה מעט נסבל יותר; האם

זה הכרחי, להודיע לכל הנפשות הפועלות בבית הספר ששבוע שלם יהיה חופש, ושבינתיים אפשר להישאר בהפסקה עוד עשר דקות כדי לגמור את כל פעילויות החג לצלילי שירי ילדים מצחיקים ולאכול סופגנייה נוספת, כדי שיהיה לכולם מואר יותר בלב; האם באמת נחוץ שילוב כל חגי האומה בלוח הקלנדרי, כדי שהאנושות תהיה יותר נסבלת בינה לבין עצמה, או במילה אחרת, תמציתית יותר, כדי שיהיו כאן ניצנים של סובלנות? האם אפשר להשתית סובלנות בחברה בלי להיות תלויים בתאריכים מספריים או אלה המבוטאים באותיות? איך מחנכים לסובלנות, איך מלמדים את השיעור הזה הכי טוב? סובלנות הרי מתחילה אי שם בין כתלי בית ספר, במקום שבו אוכלים סופגניות טעימות, והריבה נמרחת על הלחיים, או אולי מאכל מסורתי אחר מותר סימני זכר על הנפש המתעצבת של אדם קטן, צומח וגדל בין אותן קירות, רק במוסד אחר.

סובלנות זולגת אל הכבישים, לחברה, היא נבחנת שם, בלא מתבל ממתיק, בלא שובע הנובע ממזון שממלא מועד שמחה וחג המשובץ בלוח השנה ברשמיות, המרמזת באירוניה דווקא על הכדאיות שבפשטות לאור חגיגה תמה. סובלנות – צריכה היא לבסוף להיספג אל אומה כולה, כמו אבקת סוכר שנספגת אל כיפת הסופגניה לאחר שהותה בקופסה כיממה, בלי שאכלוה. סובלנות צריכה להיות חלק מכל קבוצות העולם באשר הן, וכפועל יוצא מזה, צריכה להיות פשוט בעולם. אבל המקור לסובלנות זה אנחנו, כיחידים וקבוצה.

אין הפרט חי בעולם לבדו. בשום מקום, בשום מצב. תחילה הפרט הוא חלק מקבוצה קטנה – משפחה שהביאה אותו לעולם, גן ילדים אליו נשלח להשגחה ולחינוך. אחר כיתה, שלומדת יחד מקצועות חובה ונהנית יחד מאירועי חגים. הפרט, קרי האדם, הוא חלק משילוב כל הכיתות, שבונות בית ספר. ובית ספר גם הוא חלק ממערך גדול הרבה יותר. וכשיגדל הפרט, ימשיך להיות חלק מעדה שאליה נולד, ממדינה שבה השתכן, ממגזר אליו הוא משתייך. ולמרות השוני בין כל אלה, עדיין כולם יעמדו באותו הפקק, באותו הכביש, שלוקח את הכל ליעד דומה. באופן מטאפורי, הפעם. לבסוף אנחנו יוצרים יחד עולם שלם, כקבוצה. גם כשאנחנו פקק, גם כשאנחנו כביש עמוס ברכבים (במציאות), גם כשחגגנו את יום הולדתו של הנביא מוחמד, גם בחוגגנו את נס פך השמן ושמונת ימי חנוכה, גם בזכרנו את מועד הולדתו של ישו הנוצרי – אנחנו תמיד חלק מאותו הפקק, אותו עולם. לדעתי, אם נשמר את זיק החג והמועד הניבט מלבבותינו וניקח אותו גם אל ימי השגרה ונעשה אותם עכורים פחות, נצבע אותם בגוונים נעימים יותר, אנחנו נחזיק את העולם שבו אנחנו חיים טוב יותר, יציב יותר. אין הפרט מחזיק את העולם לבד. אם היה לבד, היה עולמו נופל.

עכשיו תחזרו לתמונה שלמעלה.

אם הייתי שם לבד, זה היה נופל. ביחד איתי.

אם כך, זה הכוח שלנו כקבוצה. וראו כמה מוארת התמונה, כשהקבוצה מגלה סובלנות והבנת הפעולה יחד. ואף על פי שאנחנו רק ארבעה בתמונה, אנחנו עדיין מיקרוקוסמוס של משהו גדול הרבה יותר. יותר מזה, אנחנו הנציגים של הקבוצה הגדולה שנקראת עולם.

עכשיו אפשר לחזור ולקרוא ליתר בטחון את הפסקה דלעיל.

ושוב מבט אחרון לתמונה.... העולם נראה ככה טוב יותר!!!

ובגומרי לכתוב את השורות הללו, הגיע כבר מועד הנר השביעי.

אלך להדליקו ברצון רב, אפילו אברך על הנרות. למרות שאין בי שמץ אמונה דתית, האור הזה וה'חג שמח' הזה כל כך משביעים וממלאים אותי באמונה במשהו טוב, במשהו מופלא.
חג חנוכה, חג של אור, החג שאני אוהבת במיוחד.